

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr .....
Rady Miejskiej w Radzyminie
z dnia .....

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
DOMOWEJ ORAZ OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH
PRZEMOCY DOMOWEJ
NA LATA 2024 – 2028**

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie	3
2. Podstawy prawne	4
3. Spójność z dokumentami strategicznymi	5
4. Przemoc domowa	6
5. Diagnoza problemu przemocy domowej	9
6. Zasoby instytucjonalne	17
7. Wnioski i rekomendacje	17
8. Cel główny i cele szczegółowe	19
9. Zespół Interdyscyplinarny, grupy diagnostyczno – pomocowe	23
10. Źródła finansowania	26
11. Zarządzanie, monitoring i ewaluacja	26
12. Zakończenie	27

1. Wprowadzenie

W celu efektywnego przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym tworzy się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na terenie gminy Radzymin na lata 2024-2028, zwany dalej Programem. Program ten zawiera formalne podstawy zasad działania, cel główny i cele szczegółowe, wymienia realizatorów i adresatów Programu, instytucje i organizacje pozarządowe.

Przemoc domowa jest coraz poważniejszym zaburzeniem życia społecznego, który stanowi jedno z głównych zagrożeń dla rodziny i jej członków. Przemoc domowa polega na jednorazowym albo powtarzającym się umyślnym działaniu lub zaniechaniu, które wykorzystuje przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra, osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub
- mienia,
- naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym
- seksualną,
- powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym,
- wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków
- finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za
- za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Konsekwencje przemocy są daleko idące, mają wpływ na rozwój i funkcjonowanie osób doznających przemocy, w tym zwłaszcza dzieci. Rodzina w której dorastamy jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, która kształtuje osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. W prawidłowo funkcjonującej rodzinie, która jest wzorcem do naśladowania przez dzieci, dom rodzinny stanowi dla poszczególnych

członków rodziny azyl bezpieczeństwa. Rodzina spełnia określone funkcje względem jej członków: zaspokajają potrzeby fizjologiczne, potrzeby miłości, przynależności, szacunku i uznania, przekazuje obowiązujące w społeczeństwie normy, wzorce zachowań oraz wartości. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań wynikających z pełnienia poszczególnych ról. Role ulegają zaburzeniu, łamane są reguły a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw.

Problem przemocy stanowi ogromne wyzwanie dla służb i instytucji zainteresowanych losem osób zagrożonych przemocą lub już jej doświadczających oraz zaspokojeniem potrzeb i praw człowieka.

Opracowanie i realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej jest zadaniem własnym gminy wynikającym z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Ustawodawca wyznaczył gminom zadania z zakresu tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej w ramach którego funkcjonuje powołany przez Burmistrza Zespół Interdyscyplinarny. W związku z tym, że realizacja poprzedniego programu dobiegła końca w 2023 r. koniecznym stało się opracowanie nowego. Koordynatorem Programu będzie Zespół Interdyscyplinarny ds. Przemocy Domowej w Radzyminie.

Korespondując z aktywnościami podejmowanymi w latach ubiegłych, Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Radzymin na lata 2024-2028 również będzie służyć rozwojowi systemu oparcia społecznego dla osób doznających przemocy, implementując nowe rozwiązania i tworząc warunki sprzyjające dalszemu podnoszeniu poziomu świadomości i wrażliwości społecznej na zjawisko przemocy.

2. Podstawy prawne

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Radzymin na lata 2024-2028 został opracowany w

oparciu o akty prawne, które określają obowiązek opracowania i realizacji programu oraz precyzują procedurę postępowania w przypadku podejrzenia przemocy.

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.
- Rozporządzenie Rady Ministrów z 06 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz formularzy „Niebieska Karta”.
- Ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz.U. z 2023, poz. 40 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t. j. Dz.U. z 2020, poz.1359 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks karny (t. j. Dz. U. z 2022, poz. 1138 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 17 listopada 1964 Kodeks postępowania cywilnego (t. j. Dz. U. z 2020,poz. 1805 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2023, poz.172 z późn. zm.),

W celu opracowania programu niezbędne było przeprowadzenie diagnozy w oparciu o badania ankietowe i analizę zasadnych danych. Ankieta została umieszczona na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej oraz na stronie Facebook OPS Radzymin. Łącznie zgromadzono prawidłowo wypełnione 293 ankiety. Przy opracowywaniu Programu wykorzystano następujące źródła:

- sprawozdania z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Radzyminie;
- raporty o stanie gminy;
- sprawozdania rzeczowo- finansowe z wykonywania przez gminę zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy;
- sprawozdania gminy z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- analiza zapisów programów lokalnych wpisujących się w problematykę

przeciwdziałania przemocy domowej tj. Program Wspierania Rodziny dla Gminy Radzymin¹, Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Radzymin².

3. Spójność z dokumentami strategicznymi

Program jest spójny z celami lub obszarami priorytetowymi wskazanymi w dokumentach strategicznych tj.:

- Poziom krajowy
  - Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030³;
  - Strategią Rozwoju Usług Społecznych, polityka publiczna do roku 2023⁴,
  - Narodowym Programem Zdrowia na lata 2021-2025⁵.

- Poziom regionalny
  - Strategią Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2021 - 2030⁶,
  - Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Województwa Mazowieckiego na lata 2021-2025⁷,

- Poziom lokalny
  - Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Radzymin na lata 2021-2027,
  - Programem Wspierania Rodziny dla Gminy Radzymin na lata 2023-2025

4. Przemoc domowa

Przemoc domowa występuje we wszystkich społecznościach i klasach społecznych. Jest to trudny problem do zdiagnozowania. Zwłaszcza jeśli mamy do

---

¹ Załącznik do uchwały Nr 730/LVII/2023 Rady Miejskiej w Radzyminie z dnia 6 marca 2023 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2023-2025.

² Załącznik do uchwały Nr 430/XXX/2021 Rady Miejskiej w Radzyminie z dnia 29 marca 2021 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Radzymin na lata 2021-2027.

³ Załącznik do uchwały Nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030.

⁴ Załącznik do uchwały nr 135 Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2022 r. w sprawie przyjęcia polityki publicznej pod nazwą Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2023 (z perspektywą do 2035 r.)

⁵ Załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025.

⁶ Załącznik do uchwały Nr 92/22 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 21 czerwca 2022 r. w sprawie przyjęcia Strategii Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2021-2023.

⁷ Załącznik do uchwały Nr 373/214/21 Zarządu Województwa Mazowieckiego z dnia 15 marca 2021 r.

czynienia z przemocą psychiczną, która jest najtrudniejszą formą przemocy do udowodnienia oraz przerwania. Przemoc ma różne oblicza i dzieli się na różne kategorie, zawsze jest jednak celowym działaniem sprawcy. Należy scharakteryzować wymienione rodzaje przemocy:

Przemoc fizyczna – są to wszelkie działania polegające na użyciu siły i prowadzące do nieprzypadkowych urazów, zranień, stłuczeń czy zasinień. Do tej kategorii zalicza się między innymi: popychanie, odpychanie, obezwładnianie, uderzanie, policzkowanie, szczypane, kopanie, duszenie, bicie otwartą dłońią, pięścią lub różnymi przedmiotami, poparzenie, porzucenie w niebezpiecznej okolicy, straszenie bronią lub jej użyciem i inne podobne temu formy. Jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, świadome uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie życia.

Przemoc psychiczna – znana również jako emocjonalna, to forma szkodzenia drugiej osobie poprzez manipulację emocjonalną, kontrolę, zastraszanie lub poniżanie. Obejmuje to różne zachowania, takie jak znieważanie słowne, czyli używanie obraźliwych słów, poniżających komentarzy lub gróźb, izolację emocjonalną to znaczy oddzielenie ofiary od wsparcia społecznego, kontrolowanie jej kontaktów z przyjaciółmi oraz rodziną. W ramach przemocy psychicznej mieszczą się jeszcze takie zachowania jak zastraszanie, manipulacja i upokarzanie.

Przemoc seksualna – to forma przemocy, która obejmuje niepożądane zachowania seksualne wymuszone na drugiej osobie bez jej zgody lub w sytuacjach, gdy nie może ona wyrazić świadomej zgody. Obejmuje różnorodne działania takie jak gwałt, nękanie seksualne, czyli uciążliwe komentarze, dotykanie bez wyraźnej zgody. Polega na wymuszeniu na ofierze zgody w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy, dokonywane poprzez: przymuszanie do współżycia seksualnego, wymaganie na ofierze nieakceptowanych praktyk seksualnych, przymuszanie do seksu, do oglądania pornografii, zmuszanie do prostytutki.

Przemoc ekonomiczna – ta forma przemocy w której kontrola nad finansami jest używana do podporządkowania, uzależnienia lub szkodzenia drugiej osobie. Jest to ograniczanie dostępu do środków finansowych, np. blokowanie dostępu do konta

bankowego, tworzenie sytuacji, w której ofiara jest uzależniona finansowo od sprawcy, co utrudnia jej odejście. Przemoc ekonomiczna to też zakłócanie pracy zawodowej, przeszkadzanie w niej, częste dzwonienie podczas pracy, kontakty z pracodawcą, utrudnianie podjęcia pracy zarobkowej. Celem jest całkowite uzależnienie ofiary oraz jej podporządkowanie np. poprzez niezaspokajanie potrzeb finansowych, niełożenie na rodzinę.

Przemoc poprzez zaniedbanie – to ciągłe niezaspokojenie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych, w szczególności w stosunku do osób zależnych. Jest zjawiskiem obejmującym bardzo szeroką skalę zachowań. Może dotyczyć zarówno działań nieświadomych jak i świadomej niemożności działania.

Przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej – znana także jako cyberprzemoc, obejmuje używanie technologii, komunikatorów do szkodzenia, zastraszania lub kontrolowania innych osób. Jest to nękanie online, wysyłanie obraźliwych wiadomości, komentarzy wobec ofiary. Wykorzystywanie technologii do kontrolowania ofiary, śledzenie lokalizacji, kontrolę kont partnera, upublicznianie intymnych zdjęć partnera.

Przemoc domowa ma poważne konsekwencje zarówno dla ofiar, jak i społeczeństwa jako całości. Jednym z kluczowych konsekwencji obok zdrowia fizycznego jest zdrowie psychiczne osób doznających przemoc. Obrażenia cielesne, które mogą obejmować siniaki, złamania, oparzenia, ale problemy zdrowia psychicznego, takie jak depresja, lęki, post-traumatyczne stresowe zaburzenia niosą ze sobą ogromne zagrożenia dla człowieka w jego prawidłowym funkcjonowaniu. Doznawanie przemocy wpływa na całość naszego życia, jak również na nasze relacje z rodziną, z przyjaciółmi i innymi ludźmi, na naszą pracę i inne aspekty takie jak hobby, czy planowanie przyszłości. Osoba tkwiąca w relacji przemocowej zmaga się z trudnościami społecznymi i ekonomicznymi, takie jak wyobcowanie, a także trudności związane z kontrolą nad finansami, często zostają uszkodzone relacje z rodziną i przyjaciółmi.

Dzieci będące świadkami przemocy mogą doświadczać problemów emocjonalnych i behawioralnych. Przemoc domowa może prowadzić do trwałych skutków psychologicznych u dzieci, może eskalować do sytuacji zagrażających życiu ofiary.

Tworzy cykl, w którym okresy przemocy są przeplatane okresami pokuty i przeprosin, co utrudnia ofiarom opuszczenie toksycznej relacji. W cyklu przemocy występują trzy autonomiczne fazy, zmienne pod względem swej intensywności i czasu trwania:

- **faza narastającego napięcia** – faza tworzenia i budowania napięcia pod jakimkolwiek pretekstem.

- **faza gwałtownej przemocy** – faza eskalacji, wybuchu, w tym zwykle incydentów znieważania, poniżania i często używania przemocy fizycznej, agresja w tej fazie może być zagrażająca dla zdrowia i życia ofiary, moment zakończenia aktu przemocy zależy wyłącznie od sprawcy i nie ma najczęściej żadnego związku z zachowaniem „ofiary”.

- **faza miodowego miesiąca** – przeproszenia, uspokojenia i miłości, sprawca często obiecuje, że już nigdy więcej nie skrzywdzi ofiary lub po prostu zachowuje się jakby przemoc nigdy nie miała miejsca, faza ta jest przemijająca i rozpoczyna się znowu faza narastania napięcia.

Faza miodowego napięcia zatrzymuje ofiarę w sytuacji przemocy, bo łatwiej pod jej wpływem zapomnieć o koszmarze pozostałych dwóch faz. Prawdziwe zagrożenie, jakie niesie za sobą faza jest związane z tym, że przemoc w następnym cyklu zazwyczaj jest gwałtowniejsza i za każdym razem narasta. Jeśli już raz doszło do użycia przemocy, będzie się ona powtarzać dopóki nie będzie przerwana, najczęściej przez interwencję z zewnątrz lub odizolowanie się od sprawcy.

Innym zagrożeniem, utrwalającym problem przemocy w rodzinie są stereotypy związane z tym zjawiskiem. Ich powszechność i związany z tym negatywny ich wpływ pochodzi z przekonującej mocy ich powtarzania co z kolei prowadzi do ich utrwalania. Przemoc domowa może prowadzić do wzrostu przestępczości, zarówno w sferze przemocy fizycznej, jak i przestępstw ekonomicznych. Skutki przemocy domowej są złożone i wpływają na różne aspekty życia ofiar. Ważne jest zapewnienie dostępu do wsparcia, zarówno psychologicznego, jak i prawnego, aby pomóc ofiarom w przezwyciężeniu trudności i odbudowie swojego życia. Jednocześnie konieczne są działania społeczne i legislacyjne w celu zapobiegania przemocy domowej i karania sprawców.

Podstawą do podejmowania działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest świadomość, że:

1. Najważniejsze jest bezpieczeństwo ofiary i zatrzymanie przemocy, bez tego pomoc jest nieskuteczna.
2. Za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca.
3. Zrozumiałe są wahania i niekonsekwencje w zachowaniu i decyzjach osoby doświadczającej przemocy, bowiem jest to jeden z objawów doznawanych urazów oraz konsekwencja bycia ofiarą przemocy w rodzinie.

5. Diagnoza problemu przemocy domowej

Diagnoza w gminie Radzymin została skonstruowana na podstawie określenia aktualnych problemów przemocy w rodzinie, przedłożonych materiałów statystycznych ze sprawozdań Zespołu Interdyscyplinarnego w Radzyminie i urzędowych będących w dyspozycji Ośrodka Pomocy Społecznej w Radzyminie oraz z badań ankietowych wśród mieszkańców gminy Radzymin.

W celu ustania przemocy domowej realizowana są procedury „Niebieskie karty”, jako narzędzie służące do przeciwdziałania przemocy. To procedura, która ma zapewnić bezpieczeństwo i pomoc osobie doznającej przemocy (pokrzywdzonej). Zawiera ona informacje o aktach przemocy, jakie w danej rodzinie miały miejsce. W czasie realizacji Programu (2019 – 2023) uruchomiono 696 Procedur „Niebieskie Karty”.

Tabela nr 1. Liczba sporządzonych formularzy Niebieskie Karty

Dane liczbowe	2019	2020	2021	2022	2023 r.
Niebieska Karta - A	67	56	55	53	57
Niebieska Karta - C	49	54	44	40	47
Niebieska Karta - D	52	42	44	32	45

Źródło: Na podstawie sprawozdania z realizacji procedury Niebieskie Karty za lata 2019 – 2023

W latach 2019 – 2023 obserwuje się tendencję spadkową dotyczącą liczby nowych procedur „Niebieskie Karty” – A . Podczas grup roboczych w 2019 r.

sporządzono 49 formularzy C, a do 2023 r. 47 zawierających diagnozę sytuacji rodziny oraz plan pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie. W 2019 r. sporządzono 52 Niebieskie Karty – D z osobami stosującymi przemoc w rodzinie, w 2020 – 42, w 2021 – 44, w 2022 – 32, natomiast w 2023 – 45 kart zawierających zobowiązania dotyczące pojęcia działań (konsultacje specjalistyczne, terapie, zaprzestanie przemocy w rodzinie, zgłoszenia się do odbycia programów korekcyjno – edukacyjnych).

Zgłoszenia dotyczące przemocy w rodzinie przyjmowane były zarówno w kontakcie bezpośrednim, jak również z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej. Wszystkie informacje były weryfikowane i sprawdzane. W każdej sytuacji wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”, powoływano grupy robocze. Członkowie grup roboczych spotykali się regularnie na organizowanych spotkaniach, w których uczestniczyły osoby dotknięte przemocą, jak i osoby, które miały ją stosować. Powyższe spotkania odbywały się w różnych terminach z każdą z tych osób, aby zagwarantować bezpieczeństwo oraz komfort psychiczny osobom doznającym przemocy. Policja i pracownicy socjalni monitorowali sytuację, poziom bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy poprzez bezpośredni kontakt w miejscu zamieszkania rodziny. Prace grup roboczych były prowadzone do czasu ustania przemocy lub stwierdzenia braku zasadności realizacji procedury w danym przypadku.

Tabela nr. 2 Liczba formularzy Niebieskich Kart – A sporządzona przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów

Podmiot	2019	2020	2021	2022	2023
OPS	10	13	21	11	23
GKRPA	0	0	0	0	0
POLICJA	49	33	27	38	23
OŚWIATA	3	2	2	3	7
OCHRONA ZDROWIA	5	1	2	1	4

Źródło: : Sprawozdanie dotyczące realizacji procedury „Niebieskie Karty” 2029 – 2023

Powyższe dane wskazują, że w okresie 2019 – 2023 najwięcej procedur „Niebieskie Karty” zostało wszczętych przez Komisariat Policji w Radzyminie (170 kart), na drugim miejscu OPS (78 kart), następnie oświata (17 kart) oraz ochrona zdrowia (13 kart).

Osobom doznającym przemocy oferowano wsparcie w formie świadczeń finansowych, jak i pracy socjalnej. Działania miały na celu zapewnienie bezpieczeństwa i ochrony. Dla osób stosujących przemoc były prowadzone działania zmierzające do poprawy ich zachowań np. kierowania do korzystania z pomocy psychologicznej, leczenia uzależnień czy uczestnictwa w grupie korekcyjno – edukacyjnej.

W przypadku rodzin z dziećmi była dokonywana diagnoza szacująca wystąpienie przemocy wobec dziecka oraz analiza sytuacji opiekuńczo – wychowawczej. W przypadku stwierdzenia bezradności, rodzina mogła zostać objęta usługą asystenta rodziny.

W związku z nowelizacją ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie dokonaną w dniu 9 marca 2023 r. koniecznym było powołanie w Gminie Radzymin Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej. Rada Miejska w Radzyminie w dniu 26 czerwca 2023 r. uchwaliła tryb i sposób powoływania oraz odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Radzyminie. Burmistrz Radzymina w dniu 5 września 2023 r. powołał Zarządzeniem Nr 0050.102.2023 Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej. Skład zespołu tworzą przedstawiciele Ośrodka Pomocy Społecznej w Radzyminie, Policji, przedstawiciele placówek oświatowych, ochrony zdrowia, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Sądu Rejonowego i organizacji pozarządowych.

Oszacowanie skali przemocy nie jest łatwym zadaniem. Wiele ofiar przemocy z obawy przed sprawcą, wstydem czy wykluczeniem społecznym nie składają zawiadomienia o przestępstwie. W celu uzyskania dokładniejszych danych dotyczących problemu przemocy, przeprowadzono anonimową ankietę wśród mieszkańców gminy. Do analizy problemu przemocy domowej wypełnione zostały ankiety, w których badani wyrazili opinie na temat tego zjawiska.

Dokonując analizy zgromadzonego materiału stwierdza się, że Gmina Radzymin boryka się z problemem przemocy domowej, jednak skala problemu nie jest na rażąco wysokim poziomie. Oszacowanie skali zjawiska przemocy jest dość trudne. Często ofiary agresji nie przyznają się do tego, co może być spowodowane, między innymi, racjonalizacją, usprawiedliwianiem sprawców czy nawet obwinianiem siebie. Niektóre osoby doznające przemocy ukrywają zjawisko przemocy, gdyż stanowi to element wstydu.

W celu minimalizowania tych efektów, w badaniu zastosowano pytania dotyczące zetknięcia się ze zjawiskiem przemocy w rodzinie bądź w najbliższym otoczeniu, kto jest najczęściej sprawcą przemocy. W wyniku badania, 62,50 % mieszkańców zetknęło się z przypadkami przemocy, zaś 93,18 % uważa, że sprawcą przemocy są mężczyźni.

Tabela 3. Pytania ankietowe przeprowadzone wśród mieszkańców gminy Radzymin.

1. Czy Pan/Pani wie, co to jest procedura „Niebieska Karta”?
tak - 76,92 % nie - 23 %
Ankietowani w zdecydowanej większości (76,92 %) znają procedurę „Niebieska Karta”. Tylko nieznaczna część ankietowanych (23%) nie wie czym jest procedura „Niebieska Karta”. Podobnie jak podczas badania przeprowadzonego w grudniu 2018 r. ponad 80 % respondentów posiadało wiedzę na temat procedury Niebieskie Karty.
2. Czy zetknął/ęła się Pan/Pani ze zjawiskiem przemocy w rodzinie bądź najbliższym otoczeniem?
tak - 62,50 % nie - 37,50 %
Wśród ankietowanych (62,50 %) stwierdziło, że zna przypadki występowania zjawiska przemocy w rodzinie. W 2019 r. opinię taką wyraziło ponad 72,81 % ankietowanych. Wynika z tego, że skala przemocy jest zjawiskiem częstym.
3. Jakie formy przemocy są Pani/Panu znane?
przemoc fizyczna tj. uderzanie, spoliczkowanie, kary cielesne, duszenie – 52.27%

przemoc psychiczna tj. ośmieszanie, krytykowanie, nękanie, zaniedbanie, manipulacja, kontrolowanie – 56.82%
przemoc seksualna, tj. gwałt, molestowanie, zmuszanie do stosunku, do oglądania treści pornograficznych – 31.82%
przemoc ekonomiczna tj. zabieranie pieniędzy, nie łożenie na utrzymanie, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspakajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny – 34.09%
przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej tj. przemoc w Internecie – 38.64%

Najbardziej znaną formą przemocy wśród ankietowanych jest przemoc psychiczna (56.82%), następnie przemoc fizyczna (52,27 %). Ankietowanym są znane dość dobrze również pozostałe, wymienione w ankiecie formy przemocy.

4. Co Pana/Pani zdaniem, co jest najczęstszą przyczyną przemocy?

uzależnienia	- 31.82%
ubóstwo	- 2.27 %
zaburzenia psychiczne	- 22.73%
wychowanie w kulturze przemocy	- 31.82%
stres	- 13.64%
we wszystkich wymienionych	- 25.00%

Wśród ankietowanych najczęstszą przyczyną przemocy są uzależnienia oraz wychowanie w kulturze przemocy (po 31.82%). Ankietowani wskazują również na kilka innych przyczyn przemocy domowej. W 2019 r. najczęstszą przyczyną przemocy były również uzależnienia – 60,53 %

5. W przypadku kiedy w pytaniu 2 zaznaczył/a/ Pan/i/ odpowiedź tak prosimy o zaznaczenie, kto był osobą doznającą przemocy?

żona/partnerka	- 59,54%
mąż/partner	- 13,09%
dzieci/rodzeństwo	-18,18%
inne	- 9,19%

Ankietowani wskazali, że najczęściej osobą doznającą przemocy jest żona/partnerka (aż w 59,64%) zaś na drugim miejscu wskazali dzieci/rodzeństwo (18.18%). W stosunku do roku 2019 ankietowani odpowiedzieli podobnie (56,14 %)

6. W przypadku kiedy w pytaniu 2 zaznaczył/a/ Pan/i/ odpowiedź tak prosimy o zaznaczenie, kto był osobą stosującą przemoc?

żona/partnerka	- 2,27 %
----------------	----------

mąż/partner	- 89,82 %
dzieci/rodzeństwo	- 0.00 %
inne	- 7,9%2

Zdecydowana większość ankietowanych (82,82 %) wskazała jako osobę stosującą przemoc męża/partnera. Podobnie jak w latach poprzednich.

7. Kto według Pana/i najczęściej jest sprawcą przemocy?

mężczyzna	- 93,18%
kobieta	- 0.00%
nie wiem	- 6.82%

Zdaniem ankietowanych (93,18%) to mężczyzna jest sprawcą przemocy.

8. Kto Pana/i/ zdaniem powinien być objęty wsparciem w takiej sytuacji ?

osoba doznająca przemocy	- 39.36%
osoba stosująca przemoc	- 2.27%
każda z tych osób	- 58.37 %

Ankietowani uznali (58,37%), że w związku z wystąpieniem zjawiska przemocy domowej, wsparcie powinni otrzymać zarówno osoby doznające przemocy jak i osoby stosujące przemoc. W roku 2019 respondenci stwierdzili, że 78,07 % takiego wsparcia potrzebuje każda z tych osób.

9. Czy według Pana/i prowadzone w mieście działania profilaktyczne związane z problemem przeciwdziałania przemocy są?

wystarczające	- 4.55%
niewystarczające	- 39.90%
dostateczne	- 14.55%
dobrze	- 4.55%
nie mam zdania	- 36.45%

Wśród ankietowanych aż 39,90 % stwierdziło, że działania profilaktyczne związane z problemem przeciwdziałania przemocy w rodzinie są niewystarczające. Z tego wynika, że wiedza na ten temat jest niezadowalająca. W poprzednim badaniu 28,95 % ankietowanych uważało, że działania profilaktyczne są niewystarczające. Obserwuje się wzrost działań profilaktycznych.

10. Jak Pan/i sądzi, gdzie najczęściej zgłaszają się osoby doznające przemocy?

na Policję	- 68.69%
do Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	- 0.00%
do Ośrodka Pomocy Społecznej	- 20.45%
nie wiem	- 10.86%

Ankietowani w zdecydowanej większości, aż 68,69% wskazało Policję. Wynika z tego, że policja jest postrzegana jako instytucja, w której osoba uzyska największą pomoc. Na drugim miejscu Ośrodek Pomocy Społecznej, zaledwie 10,86 % ankietowanych nie wie, gdzie może zgłosić się osoba doznająca przemocy.

11. Czy słyszał/a Pan/i o Zespole Interdyscyplinarnym Gminy Radzymin?

tak - 72 %
nie –28%

Az 72 % ankietowanych słyszało o Zespole Interdyscyplinarnym w Radzyminie, Natomiast 28 % nie posiada żadnych informacji na temat istnienia Zespołu Interdyscyplinarnego.

12. Czy zgadza się Pani/Pan, że gwałt w małżeństwie nie istnieje?

tak - 9.09%
nie - 90,91%

W 90 % ankietowanych stwierdziło, że wymuszenia seksualnego w małżeństwie można uznać za gwałt. Przepęstwo to jest bardzo trudne do udowodnienia i w rzeczywistości osoby doznające bardzo rzadko zgłaszają tę formę przemocy.

13. Czy zgadza się Pani/Pan ze zdaniem, że można karać dzieci dając klapsy?

tak - 13,45%
nie - 69.73%
klaps to nie przemoc - 16.82%

Większość spośród ankietowanych (69,73%) nie dopuszcza karania dzieci w formie klapsów. Nieliczni (13,45 %) dopuszczają taką formę kary, zaś 16.82% nie uznają klapsa za przemoc. Wśród części mieszkańców gminy jest akceptacja stosowania klapsów jako formy kary.

14. Proszę o zaznaczenie opisów, które wg. Pani/Pana opisują przemoc.

Szczypanie	- 74.09%
szarpanie za rękę	- 75.45%
klaps	- 73.18%
karmienie na siłę	- 60.91%
potrząsanie	- 66.82%
zawstydzanie	- 55.45%
obrażanie i wyzywanie	- 79.09%
opieka nad dzieckiem pod wpływem alkoholu	- 55.45%
wplątywanie dziecka w konflikty rozwodowe	- 53.18%
nastawianie dziecka przeciwko drugiemu rodzicowi	- 50.91%

Ankietowani uznali, że wszystkie z wyżej wymienionych opisów są formami przemocy. Zdaniem ankietowanych przemoc w rodzinie to: obrażanie i wyzywanie (79,09 % wskazań), szarpanie za rękę (75,45 %), szczypanie (74,09 %), karmienie na siłę (60,91 %). Porównując z latami poprzednimi można zauważyć wyższą świadomość respondentów na temat przejawów przemocy względem dzieci.

Źródło: Opracowanie własne

6. Zasoby instytucjonalne.

Realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Osób Doznających Przemocy Domowej odbędzie się w oparciu o współpracę i zaangażowanie wielu instytucji i organizacji zajmujących się problemami społecznymi. Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych są:

- instytucje publiczne, samorządowe,
- organizacje pozarządowe,
- pozostałe jednostki.

Współpraca wielu podmiotów wynika z założenia, że pomoc udzielana rodzinom powinna być kompleksowa oraz uwzględniać aspekty życia osób krzywdzonych, jak i osób podejrzanych o stosowanie przemocy.

7. Wnioski i rekomendacje

1) Działania profilaktyczne na terenie Gminy Radzymin powinny mieć charakter długofalowy i zdecydowanie różnorodny. Tylko 4,55 % ankietowanych uważa, że działania profilaktyczne związane z problemem przemocy są wystarczające. Zasadne jest rozszerzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych na terenie gminy;

- 2) Ankietowani biorący udział w badaniu najczęściej rozumieją przemoc jako psychiczną i fizyczną, znacznie niżej klasyfikowane są zachowania z przemocą ekonomiczną czy seksualną;
- 3) Mieszkańcy Radzymina prawidłowo definiują zjawisko przemocy, uważają także, że gwałt może mieć miejsce również w małżeństwie;
- 4) Zdecydowanie korzystnym działaniem będzie edukowanie mieszkańców poprzez różnego rodzaju akcje ulotkowe lub plakatowe;
- 5) Występowanie przemocy na terenie Gminy Radzymin jest wrażliwym zjawiskiem, które wymaga dalszej uwagi i monitorowania, ponieważ osoby dotknięte przemocą często nie ujawniają problemu. Należy wziąć pod uwagę osoby, które nie są świadome, że niektóre sytuacje, do których dochodzi w rodzinie należy zaliczać do agresji i przemocy. Niezbędne zatem są działania edukacyjne, których celem jest upowszechnianie wiedzy odnośnie problemu, jego form oraz sposobów radzenia sobie z problemem;
- 6) Zwiększenie świadomości rodziców na temat negatywnych konsekwencji stosowania agresji w procesie wychowania, przy jednoczesnej edukacji w zakresie innych skutecznych i bezpiecznych dla rozwoju dziecka metod wychowawczych, poprzez środki masowego przekazu, jak i w społeczności lokalnej;
- 7) Rekomenduje się przeprowadzenie otwartego konkursu ofert dla organizacji pozarządowych w obszarze przeciwdziałania przemoc tj. program psychologiczno-terapeutyczny, którego celem będzie utrwalenie przez sprawców przemocy zmian postaw i zachowań nabytych w trakcie oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych oraz program przeznaczony dla dzieci, które wychowują się w rodzinach przemocowych lub dotknięte są problemem alienacji rodzicielskiej.

Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej znacznie rozszerzyła krąg osób, które mogą zostać uznane za doznające przemocy, co do których zasadne będzie prowadzenie działań jako do osób stosujących przemoc

domową. Wprowadziła wyraźny podział zadań pomiędzy Zespołem Interdyscyplinarnym a grupami diagnostyczno-pomocowymi. Ustawa stworzyła warunki służące zwiększeniu skuteczności procedury „Niebieskie Karty”, wpływ grupy diagnostyczno-pomocowej na osoby stosujące przemoc, poprzez egzekwowanie zobowiązań i możliwości zastosowania instrumentów prawno – karnych. Na podstawie realizacji procedury „Niebieskie Karty”, można zauważyć, że szybkość interwencji i skuteczność pomagania osobom doznającym przemocy domowej są zależne od poziomu społecznej zdolności do identyfikowania przejawów przemocy i umiejętności reagowania na nie. Podejmowane w tym obszarze od wielu lat inicjatywy przynoszą zauważalne efekty, jednak wymagają dalszego rozwijania, modyfikowania adekwatnie do zmieniających się realiów życia i sposobu postrzegania zjawiska przemocy domowej. Na szczególną uwagę zasługują aspekty ochrony dzieci, osób dorosłych i dzieci z niepełnosprawnościami, a nawet seniorzy.

8. Cel główny oraz cele szczegółowe

Cel główny:

Tworzenie skutecznego systemu przeciwdziałania przemocy domowej poprzez zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Gminie Radzymin.

Cele określone w niniejszym Programie wynikają z przeprowadzonej diagnozy skali zjawiska problemu przemocy domowej, jak również stanowią swego rodzaju kontynuację dotychczas podejmowanych działań (z uwzględnieniem zmian oraz koniecznością pogłębienia realizowanych działań).

Cele szczegółowe :

1. Koordynacja działań lokalnych – realizacja zadań przez Zespół Interdyscyplinarny.
2. Zwiększenie zakresu działań profilaktycznych w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.
3. Zwiększenie skuteczności działań wobec osób stosujących przemoc domową.
4. Kompleksowa pomoc i wsparcie dla osób doznających przemocy domowej.

5. Wzrost kompetencji służb i osób działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Tabela nr 4. Plan działań

Cel 1. KOORDYNACJA DZIAŁAŃ LOKALNYCH – REALIZACJA ZADAŃ PRZEZ ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY
DZIAŁANIA
<ol style="list-style-type: none">
1. Kompleksowa pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy, uruchamianie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy, powoływanie grup diagnostyczno- pomocowych.
2. Kierowanie sprawców przemocy do programów korekcyjno – edukacyjnych.
3. Kierowanie osób poszkodowanych przemocą i osób stosujących przemoc do odpowiednich specjalistów.
4. Podejmowanie działań w celu wydania zakazów zbliżania się przez sprawcę do ofiar przemocy.
5. Realizacja procedury „Niebieskie Karty”.
6. Współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w przypadku nałożenia się problemu przemocy domowej z uzależnieniem od alkoholu.
7. Rozpowszechnianie informacji na temat instytucji, organizacji i osób udzielających pomocy rodzinom, w których występuje zjawisko przemocy domowej.
WSKAŹNIKI
<ol style="list-style-type: none">
1. Liczba zebranych informacji o placówkach pomocowych.
2. Liczba osób skierowanych do specjalistów bądź do programów korekcyjno- edukacyjnych.
3. Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”.
4. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”.
5. Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego.
6. Liczba powołanych grup diagnostyczno – pomocowych.
7. Liczba posiedzeń grup diagnostyczno – pomocowych.
8. Liczba działań podjętych w celu wydania zakazu zbliżania się.
9. Liczba osób (sprawców przemocy) wobec których podjęto skoordynowaną współpracę z GKRPA.
REALIZATOR
<ol style="list-style-type: none">
1. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
2. Ośrodek Pomocy Społecznej w Radzyminie.
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Radzyminie.
4. Urząd Miasta i Gminy
5. Punkt Informacyjno – Konsultacyjny.

Cel 2. ZWIĘKSZENIE ZAKRESU DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH W OBSZARZE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

DZIAŁANIA

1. Publikowanie na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Urzędu Miasta i Gminy informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej.
2. Rozpowszechnianie informacji o programach psychologiczno – edukacyjnych lub programach psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową (sprawców przemocy).
3. Przygotowanie i udostępnianie materiałów o charakterze informacyjnym i edukacyjnym na temat zjawiska przemocy oraz sposobów i miejsc pomocy osobom uwikłanym w przemoc.
4. Udział w ogólnopolskich, regionalnych lub powiatowych kampaniach profilaktyczno – edukacyjnych poświęconych zapobieganiu i przeciwdziałaniu przemocy domowej.
5. Realizacja programów z obszaru przeciwdziałania przemocy domowej.

WSKAŹNIKI

1. Liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjnych i edukacyjnych.
2. Liczba opublikowanych artykułów i informacji na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej i Urzędu Miasta i Gminy.
3. Liczba kampanii informacyjnych
4. Liczba programów z obszaru przeciwdziałania przemocy domowej.

REALIZATORZY

1. Ośrodek Pomocy Społecznej
2. Urząd Miasta i Gminy
3. Zespół Interdyscyplinarny
4. Komenda Policji
5. Placówki Oświatowe.

Cel 3. ZWIĘKSZENIE SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ WOBEC OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ

DZIAŁANIA

1. Skuteczna realizacja procedury „Niebieskie Karty”.
2. Kierowanie osób stosujących przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym lub programie psychologiczno – terapeutycznym.

3. Inicjowanie działań przez Zespół Interdyscyplinarny wobec sprawców przemocy domowej, w tym dokumentowanie przypadków występowania przemocy domowej.
4. Składanie, na wniosek grupy diagnostyczno – pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia (art. 66c Kodeksu Wykroczeń).
5. W przypadku sprawcy, który jednocześnie nadużywa alkoholu, podjęcie skoordynowanych działań z GKRPA.

WSKAŹNIKI

1. Liczba osób objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”.
2. Liczba złożonych wniosków grupy diagnostyczno – pomocowej.
3. Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta -D”.
4. Liczba osób, które zostały skierowane przez Zespół Interdyscyplinarny do uczestnictwa w w/w programach.
5. Liczba osób, które ukończyły programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową.
6. Liczba wniosków grupy diagnostyczno-pomocowej do Zespołu Interdyscyplinarnego o złożenie zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia.
7. Liczba osób skierowanych do GKRPA.
8. Liczba zastosowanych przez Policję nakazów natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia oraz zastosowanych zakazów zbliżania się do mieszkania i jego otoczenia.

REALIZATORZY

1. Ośrodek Interwencji Kryzysowej
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Radzyminie.
3. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej
4. Ośrodek Pomocy Społecznej w Radzyminie.
5. Komenda Policji

Cel 4. KOMPLEKSOWA POMOC I WSPARCIE DLA OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ

DZIAŁANIA

1. Zwiększenie dostępności do informacji w zakresie możliwości i form pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej.
2. Skuteczna realizacja procedury „Niebieskie Karty”
3. Udzielanie pomocy finansowej, prawnej, psychologicznej i socjalnej.
4. Bezpośrednia pomoc osobom w sytuacji przemocy w tym interwencja kryzysowa.

5. Pomoc w formie grupowych form wsparcia dla osób dotkniętych przemocą (grupy wsparcia, terapeutyczne).
6. Prowadzenie i finansowanie funkcjonowania Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego.
7. Monitoring – wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osób doznających przemocy.

WSKAŹNIKI

1. Liczba udzielonych porad i konsultacji.
2. Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego.
3. Liczba osób korzystających z pomocy w całodobowym Ośrodku Interwencji Kryzysowej.
4. Liczba osób, u których w wyniku uzyskanej pomocy uległa poprawie sytuacja życiowa.
5. Liczba prowadzonych procedur „Niebieska Karta”
6. Liczba zgłoszeń o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu.
7. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny
8. Liczba osób wobec, których podjęto działania monitorujące, po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”
9. Liczba grup diagnostyczno – pomocowych.

REALIZATORZY

1. Zespół Interdyscyplinarny.
2. Punkt informacyjno - konsultacyjny
3. Ośrodek Pomocy Społecznej w Radzyminie.
4. Komisariat Policji w Radzyminie.
5. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Radzyminie.
6. Ośrodek Interwencji Kryzysowej

Cel. 5 WZROST KOMPETENCJI SŁUŻB I OSÓB DZIAŁAJĄCYCH W OBSZARZE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

DZIAŁANIA

1. Organizowanie szkoleń dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej
2. Organizowanie szkoleń dla grup diagnostyczno – pomocowych z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym realizacji w praktyce procedury „Niebieskie Karty”.
3. Podejmowanie działań interdyscyplinarnych w zakresie poprawy sytuacji dziecka i rodziny

WSKAŹNIKI

1. Liczba zorganizowanych szkoleń dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego.
2. Liczba zorganizowanych szkoleń dla grup diagnostyczno – pomocowych.
3. Liczba osób uczestniczących w szkoleniach.
4. Liczba spotkań grup diagnostyczno – pomocowych.

5. Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet i ewaluacji

9. Zespół Interdyscyplinarny, grupy diagnostyczno - pomocowe

Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej w 2023 r w znaczący sposób rozszerzyła i zmodyfikowała działalność Zespołów Interdyscyplinarnych między innymi konieczność utworzenia nowych zespołów interdyscyplinarnych i realizacja nowych zadań.

Zarządzeniem Nr 0050.102.2023 z dnia 5 września 2023 r. został powołany Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Radzyminie. W skład zespołu wchodzi przedstawiciele OPS, placówek oświatowych, Komisariatu Policji, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Sądu Rejonowego i organizacji pozarządowej. Uchwałą Nr 780/LXI/2023 Rady Miejskiej w Radzyminie z dnia 26 czerwca 2023 r. wprowadzono tryb i sposób powoływania oraz odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Radzyminie.

Pierwsze posiedzenie Zespołu zwołał Burmistrz Radzymina. Posiedzenia odbywają się w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na dwa miesiące. O terminie posiedzenia ZI jego członkowie są informowani z 7 – dniowym wyprzedzeniem. Udział w posiedzeniach ZI jest obowiązkowy. Członek ZI, który nie może uczestniczyć w posiedzeniu zespołu, informuje przewodniczącego ZI o przyczynach swojej nieobecności w terminie co najmniej 2 dni roboczych przed zaplanowanym posiedzeniem tego zespołu. Jednakże, niedotrzymanie tego terminu może być usprawiedliwione szczególnymi okolicznościami, w tym obłożną chorobą członka ZI lub zdarzeniem losowym. W przypadku co najmniej trzykrotnej nieusprawiedliwionej nieobecności członka zespołu na posiedzeniu przewodniczący informuje podmiot, który ten członek reprezentuje, o jego nieobecności na piśmie lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu ustawy z dnia 18 lipca 2022 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną.

Zespół Interdyscyplinarny opracowuje i przyjmuje regulamin określający szczegółowe warunki swojego funkcjonowania, jak również tryb oraz sposób powoływania grup diagnostyczno – pomocowych. Członkowie ZI a także grup diagnostyczno – pomocowych) wykonują zadania w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych.

ZI działa na podstawie porozumień zawartych między burmistrzem a podmiotami, których przedstawiciele wchodzi w skład zespołu. Porozumienia określają w szczególności sposób i formę wymiany informacji, a także kwestie dotyczące uczestnictwa członków grup diagnostyczno – pomocowych w posiedzeniach i pracach tych grup.

Obsługę organizacyjno – techniczną i finansową ZI zapewnia Ośrodek Pomocy Społecznej. Zagadnienia związane z przetwarzaniem danych osobowych przez ZI bądź grupy diagnostyczno – pomocowej określa art. 9 c ustawy, między innymi do

zachowania poufności wszelkich informacji i danych, które uzyskali przy realizacji powierzonych zadań – ust. 2, jak również złożenia stosownego oświadczenia – ust.3).

Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań, w szczególności poprzez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym;
- 2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonaniu właściwym podmiotom;
- 3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnych;
- 6) powoływanie grup diagnostyczno – pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;
- 7) monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”;
- 8) przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9 e ust. 3 ustawy, oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9 c ust. 5 a ustawy tj. przekazanie dokumentacji, w przypadku zmiany miejsca zamieszkania osoby, w stosunku do której są realizowane działania w ramach procedury „Niebieskie Karty”;
- 9) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub w programie psychologiczno – terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;
- 10) składanie, na wniosek grupy diagnostyczno – pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń.

Grupy diagnostyczno – pomocowe są podmiotami, które zastąpiły dotychczasowe grupy robocze. Zgodnie z art. 9 a ust. 10 , grupę diagnostyczno – pomocową powołuje Zespół Interdyscyplinarny w celu dokonania diagnozy i oceny sytuacji w związku ze zgłoszonym podejrzeniem wystąpienia przemocy domowej.

Zespół powołuje grupę diagnostyczno – pomocową niezwłocznie, nie później niż w terminie 3 dni od dnia otrzymania zgłoszenia o podejrzeniu wystąpienia przemocy domowej.

Do zadań grup diagnostyczno – pomocowych należy:

- 1) realizacja procedury „Niebieskie Karty” w przypadku podejrzenia wystąpienia przemocy domowej, zwłaszcza w sytuacji wystąpienia ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia;
- 2) dokonywanie na podstawie procedury „Niebieskie Karty”, oceny sytuacji domowej

- osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 3) zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty” pod jej nieobecność;
  - 4) realizacja działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
  - 5) występowanie do ZI z wnioskiem o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową albo w programach psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
  - 6) występowanie do ZI z wnioskiem o złożenie zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66 c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń;
  - 7) monitorowanie sytuacji osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej, w tym również po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”;
  - 8) zakończenie procedury „Niebieskie Karty”;
  - 9) dokumentowanie podejmowanych działań, stanowiących podstawę:
    - uznania braku zasadności wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”;
    - wszczęcia procedury „Nienieskie Larty”;
  - 10) informowania przewodniczącego ZI o efektach podjętych działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”;

10. Źródło finansowania

Źródłem finansowania zadań zawartych w Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ofiar Przemocy Gminy Radzymin na lata 2024 – 2028 są środki finansowe finansowane z budżetu gminy, środki pozyskane z innych źródeł np. środki z budżetu państwa i województwa przeznaczone na realizację zadań dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

11. Zarządzanie, monitoring i ewaluacja

Monitorowaniem realizacji Programu zajmował się będzie Zespół Interdyscyplinarny w Radzyminie, działający na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. Zakłada się, że program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Ofiar Przemocy będzie miał również charakter interdyscyplinarny i będzie realizowany przez wszystkie instytucje zobligowane do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i ograniczenia przemocy w rodzinie.

Monitoring Programu odbywać się będzie na podstawie corocznej analizy sprawozdań z wykonanych zadań.

Wskaźnikami ewaluacji będą:

- liczba sprawców przemocy,

- liczba interwencji domowych z powodu przemocy domowej,
- liczba wszczętych procedur „niebieskie Karty”,
- liczba osób doznających przemocy domowej,
- pozostałe wskaźniki określone w Programie (działaniach),

Ewaluację Programu będzie prowadzić Zespół Interdyscyplinarny we współpracy wszystkich instytucji realizujących Program.

Zespół Interdyscyplinarny corocznie przedłoży radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Programu.

Zakończenie

Przemoc domowa narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne (w tym również samorządowe) mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności. W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej przewidziano szereg zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy, różnorodne działania wobec osób dotkniętych przemocą domową oraz postępowania wobec osób stosujących przemoc a także profilaktykę zapobiegania przemocy domowej. Mając jednak na uwadze, że przemoc domowa nigdy całkowicie nie zniknie, należy podejmować systematyczne i skoordynowane działania mające na celu zmniejszenie skali tego zjawiska.

Opracowany Program pozwoli na dążenie do osiągnięcia tego celu.

Osiągnięcie zawartych celów będzie możliwe przy dobrej i sprawnej współpracy jednostek podmiotów działających na rzecz osób i rodzin zagrożonych/ dotkniętych przemocą.

Niniejszy Program jest dokumentem zamkniętym ale może podlegać przyszłym modyfikacjom, w zależności od pojawiających się nowych danych, potrzeb i możliwości.

Anita Białobrzaska
Przewodnicząca Zespołu ds.
Przeciwdziałania Przemocy Domowej
oraz
Zespół Interdyscyplinarny